

**LIETUVOS KARIUOMENĖS KANCELIARIJOS
LIETUVOS KARIUOMENĖS STRATEGINĖS KOMUNIKACIJOS DEPARTAMENTAS**

Biudžetinė įstaiga, Šv. Ignoto g. 8, LT-01144 Vilnius.

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188732677, PVM mokėtojo kodas LT887326716.

Kanceliarijos duomenys: biudžetinės įstaigos filialas, kodas 302248086.

Departamento duomenys: Šv. Ignoto g. 8, LT-01144 Vilnius, el. p. info@mil.lt, tel. (8 5) 278 5030, faks. (8 5) 278 5032

Lietuvos radijo ir televizijos komisijai

2022-12-14 Nr. VRS - 87
Į 2022-10-10 Nr. S-426

DĖL PASKELBTOS INFORMACIJOS ĮVERTINIMO

Atsižvelgiant į Jūsų 2022 m. spalio 10 d. raštą „Dėl paskelbtos informacijos įvertinimo“ Nr. S-426, kurioje prašoma įvertinti platformoje „Youtube“ kanale „ekspertai.eu“ paskelbtos programos „Prabilo ypač pavojingo Šnipų tinko Lietuvoje įkūrėjas Algirdas Paleckis“ (toliau – Programa) turinį, teikiame savo vertinimą.

1. Terminologija.

- a) NATO Psichologinių operacijų doktrina AJP 3.10.1 propagandą apibrėžia kaip „Šališka ar klaidinanti informacija, naudojama politiniams tikslams ar požiūriui skatinti“ (AJP 3.10.1).
- b) Akademinėje bendruomenėje dažniausiai naudojamas (cituojamas) propagandos apibrėžimas: „Sąmoningas ir sistemingas bandymas formuoti suvokimą, manipuliuoti pažinimu ar nukreipti elgesį, kad būtų pasiekta reakcija, palanki propagandininko ketinimams“ (Jowett ir O'Donnell, 2019).

2. Vertinimas.

- a) Įvertinus Algirdo Paleckio viešai Youtube kanale iškomunikuotą telefono skambutį, galima teigti, kad pranešime yra identifikuotos karo propagandos komunikacinės žinutės.
- b) Programoje klaidingai įvardijamos kariaujančios šalys: „[...] kovoja šiuo atveju Amerika su Rusija, ir prieš Rusiją [...]“.
- c) Komunikuojamas karo Ukrainoje priežastingumas, kuriame kaltė priskiriama Jungtinėms Amerikos Valstijoms: „[...] dėl įtakos pasaulio politikoje, tiesiog varžosi galingos valstybės dėl resursų, dėl politinės galios, dėl daug ko.“

- d) Klaidingai (manipuliatyviai) pateikiamas karo Ukrainoje priežastingumas laiko perspektyvoje (manipuliacija klaidingu dedukciniu argumentu), t.y. praeities veiksmo “[...] *Amerika daugybę metų nuteikinėja ukrainiečius prieš rusus [...]*” priežastys yra esamajame laike “[...] *todėl, kad kovoja šiuo atveju Amerika su Rusija, ir prieš Rusiją [...] varžosi galingos valstybės dėl resursų, dėl politinės galios, dėl daug ko.*“
- e) Manipuliuojama ateities perspektyvomis, pasitelkiant propagandoje plačiai taikomą baimės techniką: “[*Ukraina*] *išnyks iš pasaulio žemėlapyje, bent jau didžioji jos dalis.*” Tokio scenarijaus atribucija pabrėžiama Lietuvai: “[...] *palies ir mus [...]*” ir “[*Tai, kad Lietuvai taip neatsitiktų [...]*.”
- f) Pasitelkiama viena efektyviausių propagandos technikų – sąmokslų (konspiracijos) teorijų kurstyti - kur siekiama įvardinti aukštesnes, piktavališkas jėgas, atsakingas už susiklosčiusią blogą situaciją: “[...] *valdant šitam landsberginių klanui, tai čia visiškai yra penktoji kolona, šiuo atveju aš sakiau ir visada atvirai sakydavau, kad tai yra Amerikos penktoji kolona, [...]*” ir “[...] *toks likimas gali būti ruošiamas ir mums. [...]*, šiuo atveju iš Vašingtono pusės bus naudojamos tos mažos valstybėlės [...].”
- g) Taip pat būtina pažymėti, kad A. Paleckio komunikacijoje skambučio metu identifikuojamos ir kitos manipuliacinės įtakos darymo technikos, stiprinančios komunikacijos įtaigumą:
- 1) autoriteto stiprinimas per atsparumą prastoms / priešiškomis sąlygoms: „[...] *buvo čia trukdžių man esant kalėjime [...]* ir [...] *sąlygos, sakykim taip, spartietiškos, bet nieko, tai grūdina [...]*.”
 - 2) kompetencijos stiprinimą, įvardijant tai moksline veikla: „*Daug laiko skiriu tokiam moksliniam darbui, politiniam moksliniam*”
 - 3) bendrumas (suvokiamo dydžio manipuliacija): „[...] *jūs visi puikiai žinot [...]*.” ir “[...] *mūsų visai, taip sakant, bendruomenei [...]*.”
 - 4) kontrastas (sumenkinimas - mažybiniai žodžiai, siekiant apibrėžti suvokiamą mažą tapatybės dydį ir viskas, kas siejama su tapatybe): “[...] *šita valdžiukė, [...]*” ir “[...] *valdžiukės, [...]* *jau prieina liepto galą.*”
- h) Bendras komunikacinis vertinimas: Algirdo Paleckio telefoninio skambučio komunikacija remiasi tipine naratyvo forma, kurioje pateikiama situacija, priežastingumas (kaltininkas, -ai), ateities prognozė ir raginimas veikti. Tokia komunikacijos forma yra priimtina informacijos vartotojams dėl kognityvinio imlumo „priežasčių – pasekmių“ žinutės struktūrai. Istoriskai, tokią pačią struktūrą plačiai naudojo A. Hitleris, B. Musolinis ir kiti diktatoriai. Identiška naratyvo struktūra

naudojama RF prezidento V. Putino komunikacijoje bei propagandiniuose RF žiniasklaidos kanaluose.

Departamento direktorius

kmdr. Giedrius Valintėlis